

MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Haszpra László, Titkár: Weidinger Tamás

Tagok: Anda Angéla, Bartholy Judit, Bozó László, Czelnai Rudolf, Faragó Tibor, Gelencsér András, Geresdi István, Götz Gusztáv, Gyuró György, Horányi András, Horváth Ákos, Horváth László, Major György, Mészáros Ernő, Mika János, Pálvölgyi Tamás, Putsay Mária, Szalai Sándor, Tar Károly, Unger János

EMLÉKEZTETŐ A METEOROLÓGIAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG 2010. SZEPTEMBER 23-I ÜLÉSÉRŐL

Dátum: 2009. szeptember 23. 10:00 – 12:00.

Helyszín: OMSZ, Budapest II., Kitaibel Pál u. 1.

Jelen vannak: Bartholy Judit, Bozó László, Götz Gusztáv, Haszpra László, Horváth László, Major György, Mika János, Pálvölgyi Tamás, Szalai Sándor, Unger János, Weidinger Tamás. Kimentését kérte: Anda Angéla, Gelencsér András, Geresdi István, Horányi András, Horváth Ákos, Putsay Mária.

A kétórás ülés az előzetes programot követte (1. melléklet).

1. Beszámoló a 2010. évi Meteorológiai Tudományos Napok előkészületeiről

A 2010-es Meteorológiai Tudományos Napokat a Légekördinamikai és az Éghajlati Munkabizottság szervezi. Az előkészítő munkáról Bartholy Judit számolt be. A program elkészült (2. melléklet). Mika János javaslatára bekerült a programba mindkét nap végén, külön pontként, a „hozzászólás” Ez lehetőséget ad a Meteorológiai Tudományos Napok résztvevőinek, hogy röviden kifejtsek a véleményüket egy-egy kérdéssel kapcsolatban. Mika János jelezte, hogy a beágyazott modell eredmények bizonytalanságával kapcsolatban szeretne rövid ismertetést tartani. A Bizottság jóváhagyólag tudomásul vette a javaslatot.

A rendezvény meghívója és az összefoglalókat tartalmazó füzet az OMSZ támogatásával és közreműködésével október első felében elkészül, amiért külön köszönetet illeti az OMSZ-ot.

Az MTA MTB köszönetét fejezte ki a két Munkabizottságnak a Meteorológiai Tudományos Napok szakszerű előkészítéséért.

A Meteorológiai Tudományos Napok anyagának CD-n történő megjelentetését – a korábbi évek szokását követve – az OMSZ támogatja. Felmerült egy Időjárás különszám megjelentetése is.

2. Miskolczi eredményei és értékelésük – Major György előadása Miskolczi Ferenc légköri üvegházhatással kapcsolatos munkáiról

Major György akadémikus közérthetően ismertette Miskolczi Ferenc üvegházhatással foglalkozó két IDŐJÁRÁS cikkét, valamint a 2010-ben publikált (The stable stationary value of the Earth's global average atmospheric Planck-weighted greenhouse-gas optical thickness, Energy & Environment, vol. 21, No. 4) írását. Miskolczi még itthon kezdte összeállítani a HARTCODE-ot. Ez egy abszorpciós-vonal adatbázis és egy programrendszer együttese, amelynek segítségével nagy pontosságú hosszuhullámú sugárzási számítások végezhetők. Az 1990-es évek második felében sor került a HARTCODE és a világban létező másik négy hasonló kód összehasonlításra, közöttük igen nagymértékű egyezés mutatkozott.

A HARTCODE felhasználásával 1998 után Miskolczi üvegházhatás számításokat is végzett. Ezek eredményei közül a témához tartozik a 2004-es IDŐJÁRÁS cikkben megfogalmazott két, empirikus eredménynek tekintendő, megállapítás a légoszlop hosszúhullámú sugárzasi mezejéről. A 2007-es IDŐJÁRÁS cikkben ezeket a megállapításokat és más egyenleteket fizikai alapelvekre és tételekre vezeti vissza, elméleti megalapozásként. A visszavezetés egyes lépései erősen vitathatók, mások megkérdőjelezhetőek. Mértékadó folyóiratok nem hivatkoznak erre a cikkre, sem egyetértőleg, sem elítélőleg. Internetes fórumokon viszont nagy vitát generált az írásmű: sokan támadják és sokan támogatják.

A támadott elméleti megalapozást kihagyva, a 2010-es publikációjában Miskolczi tisztán „empirikus” alapon kívánja igazolni, hogy a légkör hosszúhullámú optikai mélysége, és ennek következtében a Föld-légkör rendszerben az üvegházhatás, állandó. Ehhez a NOAA azon adatbázisát használja, amely a globális átlagos hőmérséklet, légköri nedvesség és széndioxid adatokat is tartalmazza az 1948-2008 közötti 61 évre. Az általa évenként kiszámított hosszúhullámú optikai mélység 61 éves gyengén növekvő trendje nem szignifikáns, ezért az optikai mélységet Miskolczi változatlanak tekinti. Ez azért nem meggyőző, mivel szembeötlő a levegő vízgőztartalmát leíró idősor inhomogén volta.

Major György végső konklúziója az, hogy Miskolczi eredményei nem teszik okafogyottá az antropogén eredetű üvegház-gáz koncentráció növekedése elleni fellépést.

Az MTB tagjai felvetették, hogy a bemutatott gondolatsort célszerű lenne egyrészt publikálni, másrészt népszerűsíteni. Az European Climate Foundation által felkért szakértők Miskolczi eredményeire vonatkozó álláspontját október 13-án MTB ülés keretében, másnap pedig széles nyilvánosság előtt mutatják be. A további teendőket ezek után célszerű kialakítani.

2. Egyebek

- Elkészült az MTA MTB szép kivitelű honlapja, ahol a programokról, a bizottsági és munkabizottsági ülésekről, az évi tudományos beszámolókról tájékozódhatnak az érdeklődők. Külön köszönet illeti Ráduly Annát (OMSZ) az igényes kivitelezésért.

A munkabizottsági anyagok is felkerülhetnek az oldalra. Az egyes Munkabizottságok külön honlapot is működtethetnek.

Az MTA MTB honlapja az OMSZ tűzfalán belül van. Informatika-biztonsági okokból nem kívánunk olyan linkeket elhelyezni rajta, amelyek e rendszerből kimutatnak, így kérjük a munkabizottságokat, illetve azokat a kollégákat, akiknek olyan anyaguk van, amit az MTA MTB köztestületi tagjaival kívánnak megosztani, hogy juttassák el azt Haszpra Lászlónak.

- Horányi András, a Légkördinamikai Munkabizottság elnöke levélben tájékoztatta az MTB-t, hogy a munkabizottság titkári posztján Szintai Balázs váltja fel Vörös Miklóst. Az MTA MTB köszönetét fejezi Vörös Miklósnak eddigi munkájáért.

- Szintai Balázs 2010. szeptemberében sikeresen védte meg PhD fokozatát Svájcban a planetáris határréteg modellezésével kapcsolatos témakörben, amiért külön gratulálunk.

- Szépszó Gabriella Horányi Andrással közösen írt cikkéért a WMO ifjúsági tudományos díjában részesült, amit utoljára másfél évtizede kapott hazai meteorológus, Csiszár Iván. Az MTA MTB ezúton is gratulál a sikerhez.

- A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat egyik fontos eseménye lesz a Meteorológiai Tudományos Napok.

November 9-én a Finn-magyar klímanapok rendezvénysorozat keretében (a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat részeként) Bozó László fog előadást tartani.

A Magyar Meteorológiai Társaság előadóüléssel készül a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatra. Többek között levegőkörnyezeti témák is szerepelnek majd.

- 2010. szeptember 29-én, szerdán lesz Detlev Möller, az MTA tiszteleti tagja székfoglaló előadása (3. melléklet). A tiszteleti tagság a levegőkémia területén végzett több évtizedes eredményes, nemzetközi szintű tudományos munkát és a magyar kutatókkal való együttműködést ismeri el. A rendezvényre Horváth László külön is felhívta a figyelmet.

- Az Európai Éghajlati Alapítvány (European Climate Foundation (<http://www.europeanclimate.org/>)) azzal a kéréssel kereste meg az MTA MTB-t (a Magyar Meteorológiai Társaságon keresztül), hogy Miskolczi Ferenc elméletével kapcsolatos, általuk készített tudományos elemzést az MTA MTB szakmai ülésén ismertethessék. Ehhez a Bizottság hozzájárul. Az alapítvány által felkért szakértők a téma jó ismerői. Az október 13-án délelőttre tervezett előadóülésre legfeljebb néhány, a témakörrel foglalkozó kutató meghívását tervezzük. Lehetőség szerint az ülés meghívójával együtt az elkészült szakmai anyagot is szeretnénk eljuttatni a bizottsági tagoknak.

Budapest, 2010. október 8.

Összeállította:

Weidinger Tamás

Titkár

Elérhetőségek:

Tel: (1)372-2500/6612, Fax: (1)372-2904

E-mail: weidi@ludens.elte.hu

Mellékletek:

M.1. Az MTA MTB ülés meghívója

M.2. A 2010-es Meteorológiai Tudományos Napok programja

M.3. Meghívó Detlev Möller székfoglaló előadására

M.1. Az MTA MTB ülés meghívója

MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Haszpra László, Titkár: Weidinger Tamás

**Tagok: Anda Angéla, Bartholy Judit, Bozó László, Czelnai Rudolf, Faragó Tibor,
Gelencsér András, Geresdi István, Götz Gusztáv, Gyuró György, Horányi András,
Horváth Ákos, Horváth László, Major György, Mészáros Ernő, Mika János, Pálvölgyi
Tamás, Putsay Mária, Szalai Sándor, Tar Károly, Unger János**

Kedves MTB tagok!

Tisztelettel meghívunk Benneteket a Meteorológiai Tudományos Bizottság következő ülésére.

Időpont: 2010. szeptember 23. (csütörtök), 10 óra.

Helyszín: az Országos Meteorológiai Szolgálat tanácsterme
Budapest II., Kitaibel Pál utca 1., I. emelet

Javasolt napirend:

1. Beszámoló a 2010. évi Meteorológiai Tudományos Napok előkészületeiről
2. Miskolczi eredményei és értékelésük – Major György előadása Miskolczi Ferenc légköri üvegházhatással kapcsolatos munkáiról
3. Egyebek

Kérünk mindenkit, hogy a napirenddel kapcsolatos esetleges javaslatait, észrevételeit juttassa el az ülés előtt Haszpra Lászlónak.

Budapest, 2010. szeptember 14.

Üdvözlettel

Haszpra László
elnök

Országos Meteorológiai Szolgálat
1181 Budapest, Gillice tér 39.
T: (1)346-4816, Fax: (1)346-4809
E-mail: haszpra.l@met.hu

Weidinger Tamás
titkár

ELTE Meteorológiai Tanszék
1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A
Tel: (1)372-2500/6612, Fax: (1)372-2904
E-mail: weidi@ludens.elte.hu

A 2010-es Meteorológiai Tudományos Napok programja

Cím: Változó éghajlat és következményei a Kárpát-medencében

Szervezők: MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság Éghajlati és Légekördinamikai Munkabizottságai (Operatív szervezők: Lakatos Mónika, Bartholy Judit, Horányi András)

November 18. csütörtök

Levezető elnök: Bozó László

Bevezető előadások

- 09:30 – 10:00 Michael Ghil: Az éghajlat, mint dinamikai rendszer (angolul)
10:00 – 10:30 Czelnai Rudolf: Az óceáni vízkörzés dinamikájának egyes vitatott hipotézisei és ezek kapcsolata a klímaváltozás kérdésével
10:30 – 11:00 Bartholy Judit: Az IPCC jelentések sorozata: tények, erősségek, bizonytalanságok

11:00 – 11:30 SZÜNET

Levezető elnök: Mika János

- 11:30 – 12:00 Szentimrey Tamás: A statisztikus klimatológia szerepe és lehetőségei a változó éghajlat kutatásában

A múlt és a jelen éghajlatának jellemzése, módszerek és eredmények

- 12:00 – 12:30 Bihari Zita: Térbeli statisztikai vizsgálatok, átlagos jellemzők és tendenciák Magyarországon
12:30 – 13:00 Lakatos Mónika: Hazai megfigyelt hőmérsékleti és csapadék tendenciák, szélsőségek alakulása a múlt század elejétől

13:00 – 14:00 EBÉDSZÜNET

Levezető elnök: Pálvölgyi Tamás

Regionális klímamodellek és alkalmazásuk Magyarországon

- 14:00 – 14:30 Szépszó Gabriella, Horányi András, Krüzselyi Ilona, Szabó Péter:
Az ENSEMBLES projekt: a jövőbeli modell-szimulációk bizonytalansága
14:30 – 15:00 Pieczka Ildikó, Bartholy Judit, Pongrácz Rita, Miklós Erika, Kis Anna:
A szélsőségek várható alakulása a Kárpát-medence térségében az ENSEMBLES projekt eredményei alapján

15:00 – 15:30 SZÜNET

- 15:30 – 16:00 Szabó Péter, Szépszó Gabriella, Krüzselyi Ilona, Csima Gabriella, Horányi András: Az OMSZ regionális klímamodellei: ALADIN-Climate és REMO

- 16:00 – 16.30 Pongrácz Rita, Bartholy Judit, Pieczka Ildikó, Torma Csaba:
Az ELTE regionális klímamodellei: PRECIS és RegCM
- 16:30 – 17:00 Horányi András, Bartholy Judit, Csima Gabriella, Krüzselyi Judit,
Pieczka Ildikó, Pongrácz Rita, Szabó Péter, Szépszó Gabriella, Torma Csaba:
A hazai regionális klímamodellek eredményeinek együttes kiértékelése
- 17:00 Hozzászólások

November 19. péntek

Levezető elnök: Haszpra László

Az éghajlatváltozás hatásainak vizsgálata

- 09:30 – 09:55 Szilágyi József és Kovács Ákos: Az éghajlatváltozás hatása a
Balaton párolgására
- 09:55 – 10:20 Czucz Bálint, Molnár Zsolt, Kröel-Dulay György: A természetes élővilág és az
éghajlatváltozás – a modellezés lehetőségei
- 10:20 – 10:45 Solymosi Norbert, Torma Csaba, Kern Anikó, Maróti-Agóts Ákos,
Barcza Zoltán, Könyves László, Reiczigel Jenő: Az évenkénti hőstresszes
napok számának változása Magyarországon a klímaváltozás függvényében.
- 10:45 – 11:10 Bálint Gábor, Csík András, Gauzer Balázs, Gnant Boglárka,
Hunyady Adrienn: Az éghajlatváltozás hidrológiai hatásai
- 11:10 – 11:40 SZÜNET
- 11:40 – 12:05 Páldy Anna, Bobvos János, Juhász Attila, Nagy Csilla: A hőhullámok várható
alakulása és a következményes egészségi hatások
- 12:05 – 12:30 Szalai Sándor és Lakatos Mónika: Az éghajlatváltozás és az aszály
- 12:30 – 12:55 Horváth Levente, Csete Mária, Páldy Anna, Bobvos János,
Solymosi Norbert, Hufnagel Levente, Torma Csaba:
Nemzeti alkalmazkodóképességi index bevezetése Magyarországon
- 12:55 Hozzászólások, zárszó

M.3. Meghívó Detlev Möller székfoglaló előadására

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

FÖLDTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

tisztelettel meghívja Önt

DETLEV MÖLLER

az MTA tiszteleti tagja

**Atmospheric Chemistry - Bridging the Chemical Air Composition
with the Climate**

címmel tartandó székfoglaló előadására

Az előadás ideje: 2010. szeptember 29. (szerda) 14.00 óra

Az előadás helye: MTA Székház, Kisterem
(Budapest V. Roosevelt tér 9. II. emelet)